

Şehnaz Ceylan¹, Feyza Yalman Çetinkaya², Adile Dağ³, Kevser Ayhan⁴, Selen Ulu⁵

DOI: 10.17942/sted.1079697

Geliş/Received: 26.02.2022
Kabul/Accepted: 16.07.2024

Özet

Amaç: Bu çalışma Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan Lisans ve Yüksek Lisans öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Nitel veri toplama teknikleri ile ele alınan bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen 'Cinsel Eğitime Yönelik Görüş Anketi' aracılığı ile toplanmıştır.

Bulgular: Öğrenciler cinsel gelişime yönelik bilgilerinin büyük oranda okuldan (%53,3) edindiklerini, ilk cinsel eğitimlerini annelerinden (%21,0) aldıklarını yine anneden (%33,0) almak isteyeceklerini, aldıkları cinsel eğitimin yetersiz olduğunu (%73,3), eğitim hayatlarında cinsel gelişime yönelik yeterli eğitim aldıklarını (%63,3) belirtmişlerdir. Öğrenciler cinsel eğitimin 3-6 yaşlarında (%33,3), aile tarafından (%50,0) verilmeye başlanması gerektiği, daha sağlıklı bir cinsel eğitim için uzmanlar tarafından çocuklara yönelik cinsel eğitimler düzenlenebileceği (%50,0), öğrenciler bu eğitimleri verselerdi kendilerini yetersiz gördükleri yerlerde uzmanlara başvuracaklarını (%50,8) söylemişlerdir.

Sonuç: Öğrenciler cinsel gelişimi okudukları bölüm doğrultusunda farklı tanımlamışlardır. Öğrenciler ailede aldıkları cinsel eğitim konusunda kendilerini yeterli görmemektedir. Sağlık Bilimleri Fakültesinde cinsel gelişimi ve sağlığı içeren birçok ders bulunması sebebiyle öğrenciler okulda yeterli eğitimi aldıklarını düşünmektedirler. Öğrenciler cinsel eğitime erken yaşta ailede başlanması gerektiğini, çeşitli eğitim programlarıyla desteklenebileceğini belirtmiş, bu doğrultuda kendi cinsel eğitim programlarını tasarlamışlardır.

Anahtar Sözcükler: cinsel gelişim; cinsel eğitim; sağlık bilimleri

Abstract

Aim: This study was conducted to determine the views of undergraduate and graduate students studying at the Faculty of Health Sciences on sexual education.

Materials and Methods: In this study, which was handled with qualitative data collection techniques, semi-structured interview technique was used. The research data were collected through the 'Opinion Questionnaire on Sexual Education' developed by the researchers.

Findings: The students mostly obtained their knowledge about sexual development from school (53.3%), they received their first sexual education from their mothers (21.0%), they would like to receive it from their mothers (33.0%), the sexual education they received was insufficient (73.3%), stated that they received adequate training on sexual development in their education life (63.3%). Students stated that sexual education should start at the age of 3-6 (33.3%), by the family (50.0%), sexual education for children could be organized by specialists for a healthier sexual education (50.0%), and if students were going to provide this education in places where they consider themselves inadequate they would apply to specialists (50.8%).

Conclusion: Students defined sexual development differently in line with the department they studied. Students don't consider themselves sufficient about the sexual education they receive in the family. Since there are many courses on sexual development and health in the faculty of health sciences, students think that they have received adequate education at school. The students stated that sexual education should be started in the family at an early age, that it can be supported by various education programs, and they designed their own sexual education programs accordingly.

Keywords: sexual development; sex education; health sciences

¹ Prof. Dr., Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi AD (Orcid no: 0000-0001-9313-7353)

² Arş. Gör., Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi AD (Orcid no: 0000-0002-8787-6624)

³ Çocuk Gelişimci, Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi AD (Orcid no: 0000-0001-7997-9175)

⁴ Çocuk Gelişimci, Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi AD (Orcid no: 0000-0001-8892-5259)

⁵ Çocuk Gelişimci, Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi AD (Orcid no: 0000-0001-8644-5788)

Giriş

Cinsellik doğumla başlayıp hayat boyu devam eden bir süreçtir ve sadece cinsel organları değil tüm bedeni içerir. Cinsellik cinsel ilişkiden, üreme ve sosyal hijyenden fazlasıdır. Temel kimliğimizin bir parçası olan cinsellik, kişiler arası iletişimimizi ve rollerimizi etkiler. Cinsellikle ilgili temel kavramlar mevcuttur. Bunlardan bazıları; Cinsel sağlık bireyde yalnızca bir hastalık veya sakatlığın olmaması durumu değil, duygusal, sosyal ve zihinsel açıdan sağlıklı bir cinsellik halidir (1). Cinsiyet, üreme ve cinselliğin biyolojik yönünü ifade eder. Bütün canlılarda bir türün üyelerini yapı ve üreme yönünden birbirini tamamlayan, 'erkek' ve 'dişi' olarak ayırt etme olanağı veren bedensel özelliklerin tümüne denir (2).

Sağlıklı bir cinsel gelişim için sağlıklı bir eğitim şarttır. Eğitim, bireyin davranışlarında yaşantı yoluyla istendik bir şekilde değişiklik meydana getirme sürecidir (3). Cinsel eğitimde bu sürecin amacı bedenini tanıyan, vücut bölümlerinin isimlerini ve işlevlerini bilen, üreme ve üreme sağlığı konusunda bilinçli bireyler oluşturmaktır. Cinsel eğitim çocuk henüz doğmadan anne karnında başlayan bir süreçtir. Bebeğin içinde doğduğu toplum, onu kadın ve erkeğe uygun gördüğü davranış kalıpları içinde şekillendirir (4). Aileler çocuklarının yerine kendi düşüncelerine ve yaşam tarzlarına uygun hayatı çoktan düşlemiştir (5). Kısaca, çocuğun toplum içerisinde nasıl bir tavır sergileyebileceği, ne tür bir cinsel kimlik oluşturacağı anne babanın kafasında şekillenmeye başlamıştır.

Cinsel eğitim gençlerin sağlıklı cinsel bilgilere erişimini sağlamayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini doğru anlaması, olumlu bir benlik algısına sahip olması ve başkalarının haklarına saygı duyması da amaçlanmaktadır. Bu sayede erken gebeliklerin önlenmesi, cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesi ve cinsel davranışlarda sorumlu olunması amaçlanmaktadır (6). Cinsel eğitim, cinselliğin bireyler arasındaki önemini anlaşılmasına; erkeklik, dişilik kavramları, cinselliğe ilişkin toplumsal yargılara ilişkin bilgi edinilmesine; bireyin cinsel uyumunu bozacak korku, utanç ve suçluluk gibi psikolojik duygulardan uzak durmasına, sevmeye yetenekli kişilerin yetiştirilmesine yardımcı olur (2). Bir başka tanıma göre cinsel eğitim, çocuğun

kendini başkalarından koruması ve ortaya çıkabilecek cinsel problemlerin önlenmesi amacıyla yöneliktir. Cinsel eğitim zihinsel bir eğitimidir. Çocuğa bilgi aktarılır ve bu aktarılan bilgilerle kendi yaşamında neler yapması ve nasıl yapması gerektiği açıklanır (7). Sağlıklı bir cinsel eğitim ilk olarak ailede başlar. Çocuğun ilk cinsel bilgilerini vermek, çocuğu konuya yaklaştırmak, çocuğun diğer dış faktörlerden, kendi kendine edindiği bilgileri kontrol etmek anne-babanın sorumluluğudur. Ancak ebeveynler çocuklarına nasıl yaklaşmaları gerektiğini bilememekte, çocuklarının kafalarındaki soru işaretlerini nasıl giderebilecekleri ve sorularını düzeylerine uygun nasıl cevaplandıracakları konusunda büyük kaygı ve rahatsızlık yaşayabilmekte, cinsel oyunlar konusunda endişelenmektedirler. Oysaki tüm bunlar gelişimin doğal ve sağlıklı birer parçasıdır (8). Çocukla en çok vakit geçiren anne – babaların ve öğretmenlerin, çocuğun cinsel gelişimini, onun tüm gelişiminin ayrılmaz bir parçası olarak kabul etmeleri, buna ilişkin problemleri ele almaları, çocuğa gerekli bilgileri vermelerinin doğal bir eğitim görevi olduğunu benimsemeleri bir zorunluluktur ve bir sorumluluktur. Bunun için anne- babanın ve öğretmenin cinsel gelişimi iyi bilmeleri ve iş birliği içinde olmaları gerekmektedir (9).

Başka ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de cinsellikle ilgili konular üstü kapalı olarak konuşulmaktadır. Hatta çoğu zaman konuşulmamasının daha iyi olacağı düşünülmektedir. Ne yazık ki bu yüzden ülkemizde cinsellik hakkında eğitimler ve programlar yetersizdir. İlk olarak ailede verilmesi beklenen cinsel eğitim ailelerin de konuyu tabu olarak görmesinden ve yeterli bilgiye sahip olamamalarından dolayı yeterli önemi görememiştir. Sadece ailelerde değil aynı zamanda Türkiye'de cinsellikle ilgili önemli bilgilere sahip olması beklenen tıp fakültesi öğrencilerinde de durum pek farklı değildir. Aile, okul, öğrenciler fark etmeksizin ülkemizde genel olarak cinsellik hakkında bilgi eksikliği söz konusudur. (10). Geçmişte direkt cinsellikle ilgili olmasa bile alt yapı sayabileceğimiz aile yaşam eğitimi programları özellikle annelere 1960'lı yıllardan sonra verilmeye başlanmıştır. Daha sonraki süreçlerde hem konular genişlemiş hem de diğer aile üyeleri özellikle baba çalışmalarına dahil edilmiştir. Bu çalışmalarda daha çok çocuk

yetiştirme konuları üzerinde durulmuştur (11). Bunun dışında ülkemizde ergenlere cinsellik ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. 1993'te bunlardan biri olan 'Değişim ve Genç Kızlığa İlk Adım' kızların eğitimine yönelik çalışmalardır. 2000-2001'de ergenlik dönemi değişim projesi ile erkek öğrenciler ayrı gruplar olarak kapsama alınmıştır (12).

Cinsel eğitim ihmal edilmemesi ve erkenden başlanması gereken bir konudur. Toplumumuzun en önemli kurumu olan "aile", bireyin cinselliğe ilişkin ilk bilgilerinin oluştuğu ve cinselliğe yaklaşımının başladığı ve şekillendiği bir kurumdur. Ailelerin kültürel ve eğitim düzeyleri farklı olsa da pek çok ebeveyn bu konuda geleneksel tavrı sürdürmekte, cinsel konuları tabu olarak görerek çocuklarıyla cinsel konuları konuşmaktan kaçınmaktadır. İhtiyaç duyduğu bilgiyi ailesinden alamayan bireyler, farklı yollardan bilgi almaya çalışmakta ve bunun sonucunda zarar görebilmektedir (13). Bu konuda büyük sorumlulukları bulunan anne ve babalar çocuklarla cinsel konuları paylaşırken çocuğun gelişim dönemine dikkat etmelidir. Her yaş çocuğunun beklentileri farklıdır ve her yaş grubuna da verilmesi gereken cevap farklıdır. Aile çocuğun merak duygusunu yeterince karşılırsa çocuk da sağlıklı bir cinsel kimlik kazanacaktır. Bu konuda ne gereğinden fazla bilgi yüklemeli ne de konu hafife alınmalıdır. Aile bu konuda kendini yetersiz görüyorsa bir uzmandan yardım alması faydalı olacaktır (14). Bu uzman görevini en iyi üstlenebilecek kişiler, ailelerin kolaylıkla ulaşabilecekleri ve güvenebilecekleri sağlık personeli çocuk gelişimci, hemşire ve ebelerdir. Bu amaçla bu çalışma Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan Lisans ve Yüksek Lisans öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

1. Araştırmanın Türü ve Yapıldığı Yer

Nitel veri toplama teknikleri ile ele alınan bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik sürecin izlendiği araştırmalardır (15).

2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan Yüksek Lisans ve son sınıf Lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunda Çocuk Gelişimi (n=20), Ebelik (n=20), Hemşirelik (n=20) bölümü öğrencileri bulunmaktadır (n=60).

3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen 'Cinsel Eğitime Yönelik Görüşme Formu' aracılığı ile toplanmıştır. Soruların anlaşılabilirliğini test etmek için beş Lisans öğrencisi ile pilot uygulama yapılmış ve anlaşılmayan sorular düzeltilmiştir. Anketler öğrencilere dağıtılmadan önce çalışma ile ilgili bilgi verilmiş ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilere anket formları dağıtılmıştır. Veri formlarının öğrenciler tarafından doldurulması yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür.

4. Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler toplandıktan sonra, ankette yer alan her bir soru "içerik analizi tekniği" ile analiz edilirken katılımcıların verdikleri cevaplardaki kategoriler belirlenmiş ve veriler böylece sınıflandırılmış, görülme sıklığı belirlenmiştir. Verilerin sayı, yüzde ve ortalama dağılımları verilmiştir.

Bulgular

Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin %40,0'ı ve aynı şekilde Yüksek Lisans öğrencilerinin de %40,0'ı cinsel gelişimi "cinsiyet farklılıklarını fark etme/vücudu tanıma" olarak tanımlamıştır. Ebelik Lisans öğrencilerinin %70,0'ı 'ergenlik sürecinde meydana gelen fiziksel değişimler' olarak, Yüksek Lisans öğrencilerinin %50,0'ı "doğum öncesinden ölüme kadarki süreç" olarak tanımlamıştır. Hemşirelik Lisans öğrencilerinin %40,0'ı "ergenlik döneminde meydana gelen değişimler" olarak, Hemşirelik Yüksek Lisans öğrencilerinin %30,0'ı "büyümek" olarak tanımlamıştır (Tablo 1).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %53,3'ü cinsel eğitime yönelik bilgiyi okulda verilen eğitimden aldıklarını belirtmiştir (n=60). Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin %60,0'ı okulda verilen eğitimden, Çocuk Gelişimi Yüksek Lisans öğrencilerinin %50,0'ı aileden aldığını; Ebelik Lisans öğrencileri (%60,0), Ebelik Yüksek

Tablo 1. Öğrencilerin cinsel gelişimi nasıl tanımladıklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı (n=60).

Görüşler	n	%
Çocuk Gelişimi (Lisans) (n=10)		
Cinsiyet farklılıklarını fark etme/vücudu tanıma	4	40,0
Belirli evreler sonrası ortaya çıkan cinsel olgunluk	2	20,0
Cinsel kimlik kazanma	2	20,0
Freud ve gelişim kuramları	2	20,0
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)		
Cinsiyet farklılıklarını fark etme/vücudu tanıma	4	40,0
Belirli evreler sonrası ortaya çıkan cinsel olgunluk	3	30,0
Cinsel kimlik kazanma	3	30,0
Ebelik (Lisans) (n=10)		
Cinsiyet farklılıklarını fark etme/vücudu tanıma	3	30,0
Ergenlik sürecinde meydana gelen fiziksel değişimler	7	70,0
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)		
Doğum öncesinden ölüme kadarki süreç	5	50,0
Belirli evreler sonrası ortaya çıkan cinsel olgunluk	2	20,0
Büyüme	2	20,0
Cinsel organlarda meydana gelen değişimler	1	10,0
Hemşirelik (Lisans) (n=10)		
Fiziksel ve psikolojik değişimlerin tümü	2	20,0
Büyüme	2	20,0
Sağlıklı gelişim süreci	2	20,0
Ergenlik döneminde meydana gelen değişimler	4	40,0
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)		
Freud ve gelişim evreleri	2	20,0
Büyüme	3	30,0
Belirli evreler sonrası ortaya çıkan cinsel olgunluk	2	20,0
Cinsel kimlik kazanma	2	20,0
Cinsiyet farklılıklarını fark etme/vücudu tanıma	1	10,0

Lisans öğrencileri (%50,0), Hemşirelik Lisans öğrencileri (%70,0) ve Hemşirelik Yüksek Lisans öğrencileri (%40,0) cinsel eğitime yönelik bilgiyi okulda verilen eğitimden aldığını belirtmiştir (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %21,0'ı ilk cinsel eğitimlerini anneden aldıklarını, %33,0'ı aynı şekilde yine anneden almak istediklerini

belirtmişlerdir (n=60). Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin %30,0'ı anneden aldıklarını, %60,0'ı yine anneden almak istediklerini belirtirken; Yüksek Lisans öğrencilerinin %40,0'ı anneden aldıklarını, %40,0'ı uzman bir kişiden almak isteyeceklerini belirtmiştir. Ebelik Lisans öğrencilerinin %50,0'ı aile üyelerinden aldıklarını, %40,0'ı aile üyelerinden ve %40,0'ı anneden almak istediğini belirtmişlerdir. Ebelik

Tablo 2. Öğrencilerin cinsel eğitime yönelik bilgilerinin nereden aldıklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı (n=60).

Bilgileri nereden aldıkları	n	%
Çocuk Gelişimi (Lisans) (n=10)		
Okulda verilen eğitimden	6	60,0
Ailemden	1	10,0
İnternet/Televizyon/Sosyal medya	2	20,0
Arkadaşımdan	1	10,0
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)		
Okulda verilen eğitimden	4	40,0
Ailemden	5	50,0
İnternet/Televizyon/Sosyal medya	1	10,0
Ebelik (Lisans) (n=10)		
Okulda verilen eğitimden	6	60,0
Ailemden	3	30,0
İnternet/Televizyon/Sosyal medya	1	10,0
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)		
Okulda verilen eğitimden	5	50,0
Ailemden	4	40,0
İnternet/Televizyon/Sosyal medya	1	10,0
Hemşirelik (Lisans) (n=10)		
Okulda verilen eğitimden	7	70,0
Ailemden	2	20,0
Kitap/Makale	1	10,0
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)		
Okulda verilen eğitimden	4	40,0
Ailemden	3	30,0
İnternet/Televizyon/Sosyal medya	1	10,0
Arkadaşımdan	1	10,0
Kitap/Makale	1	10,0

Yüksek Lisans öğrencilerinin %30,0'ı okuldaki seminerlerden aldıklarını, %40,0'ı ebelerden almak isteyeceklerini belirtmiştir. Hemşirelik Lisans öğrencilerinin %60,0'ı anneden aldıklarını, %60,0'ı yine anneden almak isteyeceğini belirtirken; Yüksek Lisans öğrencilerinin %30,0'ı aile üyelerinden aldıklarını, %40,0'ı bu eğitimi ilk olarak bir uzmandan almak isteyeceğini belirtmiştir (Tablo 3).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %73,3'ü aldıkları cinsel eğitimin yetersiz olduğunu düşünmektedir (n=60). Çocuk gelişimi Lisans öğrencilerinin %40,0'ı aileleri tarafından yeterli bilgi paylaşılmamasını, Yüksek Lisans öğrencilerinin %40,0'ı ayıptır diye üstü kapalı verilmesini gerekçe göstermişlerdir. Ebelik Lisans öğrencilerinin %40,0'ı eğitimi verenlerin uzman olmamasını, Yüksek Lisans öğrencilerinin

Tablo 3. Öğrencilerin cinsel eğitimlerini kimden aldıkları ve kimden almak istediklerine yönelik görüşlerinin dağılımı (n=60).

Kimden aldıkları	n	%	Kimden almak istedikleri	n	%
Çocuk Gelişimi (Lisans) (n=10)					
Aile	2	20,0	Aile	2	20,0
Anne	3	30,0	Anne	6	60,0
Öğretmen	1	10,0	Uzman	2	20,0
Arkadaşlar	2	20,0			
İnternet/Televizyon/Sosyal medya	1	10,0			
Hatırlamıyorum	1	10,0			
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)					
Aile	2	20,0	Aile	3	30,0
Anne	4	40,0	Anne	3	30,0
Öğretmen	2	20,0	Uzman	4	40,0
Kitap	1	10,0			
Seminer	1	10,0			
Ebelik (Lisans) (n=10)					
Aile	5	50,0	Aile	4	40,0
Anne	2	20,0	Anne	4	40,0
Öğretmen	3	30,0	Uzman	2	20,0
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Öğretmen	2	20,0	Aile	2	20,0
Okuldaki seminer	3	30,0	Uzman	2	20,0
Kitap	1	10,0	Ebe	4	40,0
Doktor	1	10,0	Doktor	1	10,0
Hatırlamıyorum	3	30,0	Öğretmen	1	10,0
Hemşirelik (Lisans) (n=10)					
Aile	1	10,0	Aile	2	20,0
Anne	6	60,0	Anne	6	60,0
Öğretmen	2	20,0	Uzman	2	20,0
Hatırlamıyorum	1	10,0			
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Arkadaşlar	1	10,0	Aile	3	30,0
Aile	3	30,0	Anne	3	30,0
Öğretmen	2	20,0	Uzman	4	40,0
Okuldaki seminer	2	20,0			
İnternet/Televizyon/Sosyal medya	2	20,0			

%70,0'ı ayıptır diye üstü kapalı bilgi verilmesini gerekçe göstermişlerdir. Hemşirelik Lisans öğrencilerinin %30,0'ı ayıptır diye üstü kapalı bilgi verilmesinden dolayı aldığı eğitimi yetersiz

görürken, %50,0'ı doğru bilgiler aldığından dolayı yeterli eğitim aldığını düşünmektedir. Hemşirelik Yüksek Lisans öğrencilerinin %30,0'ı ayıptır diye üstü kapalı bilgi verildiği için aldığı

Tablo 4. Öğrencilerin çocuklukta aldıkları cinsel eğitimin yeterliliği konusundaki düşünceleri ve nedenlerine yönelik görüşlerinin dağılımı (n=60).

Yeterliliği	n	%	Nedeni	n	%
Çocuk Gelişimi (Lisans) (n=10)					
Yetersiz	9	90,0	Kendime güvenim zayıf	1	10,0
Kısmen yeterli	1	10,0	Ailem yeterli bilgi paylaşmadı	4	40,0
			Ayıptır diye üstü kapalı verildi	3	30,0
			Eğitimi verenler uzman değildi	1	10,0
			Konu yeterince önemsenmiyor	1	10,0
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)					
Yeterli	2	20,0	Doğru bilgiler aldım	2	20,0
Yetersiz	7	70,0	Konu yeterince önemsenmiyor	1	10,0
Kısmen yeterli	1	10,0	Ailem yeterli bilgi paylaşmadı	2	20,0
			Ayıptır diye üstü kapalı verildi	4	40,0
			Eğitim geç yaşta verildi	1	10,0
Ebelik (Lisans) (n=10)					
Yeterli	3	30,0	Doğru bilgiler aldım	3	30,0
Yetersiz	7	70,0	Ayıptır diye üstü kapalı verildi	2	20,0
			Eğitimi verenler uzman değillerdi	4	40,0
			Verilmedi	1	10,0
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Yeterli	1	10,0	Doğru bilgiler aldım	1	10,0
Yetersiz	9	90,0	Ailem yeterli bilgi paylaşmadı	1	10,0
			Ayıptır diye üstü kapalı verildi	7	70,0
			Soru sorulmadıkça bu konu konuşulmadı	1	10,0
Hemşirelik (Lisans) (n=10)					
Yeterli	5	50,0	Doğru bilgiler aldım	5	50,0
Yetersiz	5	50,0	Ailem yeterli bilgi paylaşmadı	2	20,0
			Ayıptır diye üstü kapalı verildi	3	30,0
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Yeterli	2	20,0	Doğru bilgiler aldım	2	20,0
Yetersiz	7	70,0	Ayıptır diye üstü kapalı verildi	3	30,0
Kısmen yeterli	1	10,0	Soru sorulmadıkça bu konu konuşulmadı	2	20,0
			Ailem yeterli bilgi paylaşmadı	2	20,0
			Eğitimi verenler uzman değillerdi	1	10,0

eğitimi yetersiz görmüştür (Tablo 4).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %63,3'ü eğitim hayatlarında cinsel eğitime yönelik aldıkları eğitimi yeterli bulmaktadır (n=60). Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin %40,0'ı bu konuda birçok ders aldığını, Yüksek Lisans öğrencilerinin

%30,0'ı kaliteli eğitim aldığını gerekçe göstererek yeterli eğitim aldıklarını söylemişlerdir. Ebelik Lisans öğrencilerinin %80,0'ı bu konuda birçok ders aldıkları için yeterli görmüşlerdir. Yalnızca Ebelik Yüksek Lisans öğrencilerinin %60,0'ı bu eğitimi yetersiz bulmuştur. Buna gerekçe olarak

Tablo 5. Öğrencilerin eğitim hayatlarında cinsel eğitime yönelik aldıkları eğitimin yeterliliği konusundaki düşünceleri ve nedenlerine yönelik görüşlerinin dağılımı (n=60).

Yeterliliği	n	%	Nedeni	n	%
Çocuk Gelişimi (Lisans) (n=10)					
Yeterli	6	60,0	Bu konuda birçok ders aldım	4	40,0
Yetersiz	4	40,0	Kaliteli eğitim aldım	1	10,0
			Yeterli bilgiye sahibim	1	10,0
			Yeterli bilgi verilmedi	4	40,0
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)					
Yeterli	6	60,0	Bu konuda birçok ders aldım	2	20,0
Yetersiz	4	40,0	Kaliteli eğitim aldım	3	30,0
			Yeterli bilgiye sahibim	1	10,0
			Bilgiler sadece teorik olarak verildi	2	20,0
			Yeterli bilgi verilmedi	2	20,0
Ebelik (Lisans) (n=10)					
Yeterli	9	90,0	Bu konuda birçok ders aldım	8	80,0
Yetersiz	1	10,0	Kaliteli eğitim aldım	1	10,0
			Öğrenmek hiçbir zaman bitmez	1	10,0
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Yeterli	4	40,0	Bu konuda birçok ders aldım	4	40,0
Yetersiz	6	60,0	Yeterli bilgi verilmedi	4	40,0
			Bilgiler sadece teorik olarak verildi	1	10,0
			Öğrenmek hiçbir zaman bitmez	1	10,0
Hemşirelik (Lisans) (n=10)					
Yeterli	7	70,0	Bu konuda birçok ders aldım	6	60,0
Yetersiz	3	30,0	Yeterli bilgiye sahibim	1	10,0
			Aldığım bilgiler yüzeysel	1	10,0
			Öğrenmek hiçbir zaman bitmez	2	20,0
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Yeterli	6	60,0	Bu konuda birçok ders aldım	6	60,0
Yetersiz	3	30,0	Yeterli bilgi verilmedi	3	30,0
Kismen	1	10,0	Bilgiler sadece teorik olarak verildi	1	10,0

%40,0'ı yeterli bilgi verilmediğini öne sürmüştür. Hemşirelik Lisans ve Yüksek Lisans öğrencilerinin %60,0'ı bu konuda birçok ders aldığını, bu yüzden verilen eğitimi yeterli bulduğunu ifade etmiştir (Tablo 5).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %33,3'ü cinsel eğitimin 3-6 yaş arasında verilmesi gerektiğini savunmuştur (n=60). Çocuk gelişimi Lisans öğrencilerinin %50,0'ı, Yüksek

Lisans öğrencilerinin %60,0'ı, Ebelik Lisans öğrencilerinin %40,0'ı cinsel eğitimin 3-6 yaş arasında başlaması gerektiğini belirtmiştir. Ebelik Yüksek Lisans öğrencilerinin %40,0'ı, Hemşirelik Lisans öğrencilerinin %50,0'ı ve Yüksek Lisans öğrencilerinin %40,0'ı 6-12 yaş arasında verilmesi gerektiğini söylemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %50,0'ı cinsel eğitimin aile tarafından verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin

Tablo 6. Öğrencilerin cinsel eğitimin kaç yaşından itibaren verilmesi gerektiği, kimler tarafından verilmesi gerektiği ve nedenine yönelik görüşlerinin dağılımı (n=60).

Kaç yaşından itibaren	n	%	Kimler vermeli	n	%	Nedeni	n	%
Çocuk Gelişimi (Lisans) (n=10)								
Doğum öncesi	1	10,0	Anne	2	20,0	Eğitim ailede başlar	4	40,0
Doğum sonrası	1	10,0	Aile	5	50,0	En yakın ailedir	5	50,0
1-3 yaş	3	30,0	Uzman	1	10,0	Kritik dönem	1	10,0
3-6 yaş	5	50,0	Arkadaş	1	10,0			
			Öğretmen	1	10,0			
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)								
1-3 yaş	2	20,0	Aile	9	90,0	Kritik dönem	6	60,0
3-6 yaş	6	60,0	Uzman	1	10,0	Eğitimde ailede başlar	2	20,0
Ergenlikten itibaren	2	20,0				Daha donanımlı bilgi için	1	10,0
						Önemli bir konu	1	10,0
Ebelik (Lisans) (n=10)								
3-6 yaş	4	40,0	Anne	2	20,0	Kritik dönem	3	30,0
6-12 yaş	2	20,0	Aile	2	20,0	Çocuğa en yakın aile	2	20,0
Ergenlikten itibaren	4	40,0	Uzman	4	40,0	Daha donanımlı bilgi için	5	50,0
			Öğretmen	2	20,0			
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)								
Doğumdan itibaren	1	10,0	Aile	3	30,0	Çocuğa en yakın aile	2	2,00
3-6 yaş	1	10,0	Uzman	6	60,0	Kritik dönem	2	20,0
6-12 yaş	4	40,0	Öğretmen	1	10,0	Daha donanımlı bilgi için	5	50,0
Soru sorunca	1	10,0				Tehlikeleri fark etmesi için	1	10,0
Ergenlikte	3	30,0						
Hemşirelik (Lisans) (n=10)								
1-3 yaş	2	20	Aile	8	80,0	Eğitim ailede başlar	1	10,0
3-6 yaş	2	20	Uzman	2	20,0	Çocuğa en yakın ailedir	3	30,0
6-12 yaş	5	50				Kritik dönem	4	40,0
Soru sorunca	1	10				Daha donanımlı bilgi için	2	20,0
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)								
1-3 yaş	1	10,0	Aile	3	30,0	Eğitim ailede başlar	3	30,0
3-6 yaş	2	20,0	Uzman	5	50,0	Kritik dönem	2	20,0
6-12 yaş	4	40,0	Öğretmen	2	20,0	Daha donanımlı bilgi için	5	50,0
Ergenlikte	3	30,0						

%50,0'ı cinsel eğitimin ailede verilmesi gerektiğini, buna gerekçe olarak çocuğa en yakın aile olduğunu belirtmiştir. Çocuk Gelişimi Yüksek Lisans öğrencilerinin %90,0'ı cinsel eğitimin ailede verilmesi gerektiğini, buna gerekçe olarak da eğitimin ailede başladığını belirtmiştir. Ebelik Lisans öğrencilerinin %40,0'ı, Yüksek Lisans öğrencilerinin %60,0'ı daha

donanımlı bilgi için uzmanlar tarafından verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Hemşirelik Lisans öğrencilerinin %80,0'ı cinsel eğitimin ailede verilmesi gerektiğini, buna gerekçe olarak 'çocuğa en yakın ailedir' demiştir. Yüksek Lisans öğrencilerinin %50,0'ı daha donanımlı bilgi için bu eğitimin uzmanlarca verilmesi gerektiğini belirtmiştir (Tablo 6).

Tablo 7. Öğrencilerin, çocuk ve gençlerin daha sağlıklı bir cinsel eğitim alabilmeleri için ne gibi çalışmalar yapılabileceğine yönelik görüşlerinin dağılımı (n=60).

Yapılabilecek çalışmalar	n	%
Çocuk gelişimi (Lisans) (n=10)		
Çocuklara yönelik eğitimler düzenlenmeli	5	50,0
Eğitimciler bu konuda geliştirilmeli	1	10,0
Eğitim müfredatına bu konu eklenmeli	2	20,0
Aile eğitimi verilmeli	2	20,0
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)		
Çocuklara yönelik eğitimler düzenlenmeli	5	50,0
Eğitim müfredatına bu konu eklenmeli	3	30,0
Aile eğitimi verilmeli	2	20,0
Ebelik (Lisans) (n=10)		
Çocuklara yönelik eğitimler düzenlenmeli	6	60,0
Aile eğitimi verilmeli	4	40,0
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)		
Çocuklara eğitimler düzenlenmeli	5	50,0
Eğitim müfredatına eklenmeli	4	40,0
Aile eğitimi verilmeli	1	10,0
Hemşirelik (Lisans) (n=10)		
Çocuklara yönelik eğitimler düzenlenmeli	5	50,0
Eğitim müfredatına eklenmeli	4	40,0
Çocuklara birebir eğitim verilmeli	1	10,0
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)		
Eğitim müfredatına bu konu eklenmeli	3	30,0
Çocuklara yönelik eğitimler düzenlenmeli	4	40,0
Aile eğitimi verilmeli	3	30,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %50,0'ı çocuklara yönelik eğitimler düzenlenebileceğini belirtmiştir (n=60). Bu durum Çocuk Gelişimi Lisans ve Yüksek Lisans'ta %50,0 iken; Ebelik Lisans'ta %60,0, Ebelik Yüksek Lisans'ta %50,0, Hemşirelik Lisans'ta %50,0, Hemşirelik Yüksek Lisans'ta %40,0'dır (Tablo7).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %95,0'ı kendilerini yetersiz gördükleri yerlerde yardım alacaklarını (n=60), bu yardım alacak öğrencilerin %50,8'i bu konudaki uzmanlara başvuracağını belirtmiştir (n=57) (Tablo 8).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %30,0'ı bir cinsel eğitim programı hazırlasalar 3-6 yaş grubunu hedefleyeceklerini belirtmişlerdir (n=60). Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin %60,0'ı, Yüksek Lisans öğrencilerinin ise %50,0'ı 3-6 yaş grubunu hedeflemiştir. Ebelik Lisans öğrencilerinin %50,0'ı 12-18 yaş grubunu, Yüksek Lisans öğrencilerinin %50,0'ı ise 6-12 yaş grubunu hedeflemiştir. Hemşirelik Lisans öğrencilerinin %50,0'ı 6-12 yaş grubunu, Yüksek Lisans öğrencilerinin ise %40,0'ı 3-6 yaş grubunu hedeflemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %73,3'ü bir cinsel eğitim programı hazırlasaydılar çocukları

Tablo 8. Öğrencilerin cinsel eğitim veriyor olsalardı kendilerini yetersiz gördükleri yerlerde yardım alıp almayacakları, alacaklarsa nerelere başvuracaklarına yönelik görüşlerinin dağılımı (n=60).

Yeterliliği	n	%	Nereye başvuracağı	n	%
Çocuk Gelişimi (Lisans) (n=10)					
Evet	10	100,0	Uzmanlar	4	40,0
Hayır	0	0,0	Kitap/makale	2	20,0
			Eğitimciler	3	30,0
			Eğitim programları	1	10,0
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)					
Evet	10	100,0	Uzmanlar	4	40,0
Hayır	0	0,0	Kitap/makale	4	40,0
			İnternet	1	10,0
			Bilmiyorum	1	10,0
Ebelik (Lisans) (n=10)					
Evet	10	100,0	Uzmanlar	4	40,0
Hayır	0	0,0	Kitap/makale	4	40,0
			Güvendiğim biri	1	10,0
			Sağlık kuruluşu	1	10,0
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Evet	8	80,0	Uzmanlar	2	20,0
Hayır	2	20,0	Eğitimciler	1	10,0
			ASM	1	10,0
			Kitap/makale	4	40,0
Hemşirelik (Lisans) (n=10)					
Evet	10	100,0	Uzmanlar	7	70,0
Hayır	0	0,0	İnternet	2	20,0
			Kitap/makale	1	10,0
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Evet	9	90,0	Uzmanlar	8	80,0
Hayır	1	10,0	Eğitim programları	1	10,0

hedefleyeceklerini söylemişlerdir. Çocuk gelişimi Lisans öğrencilerini %50,0'ı, Çocuk Gelişimi Yüksek Lisans öğrencilerinin ise %60,0'ı, Ebelik Lisans öğrencilerinin %80,0'ı, Ebelik Yüksek Lisans öğrencilerinin %100,0'ı, Hemşirelik Lisans öğrencilerinin %80,0'ı, Hemşirelik Yüksek Lisans öğrencilerinin %70,0'ı çocukları hedefleyeceklerini söylemişlerdir. Bu öğrenciler tasarladıkları programa farklı isimler vermişlerdir. Bu isimler Tablo 9'da ayrıntılı belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %31,6'sı bir cinsel eğitim programı hazırlasalardı programın içeriğinin cinsel sağlık olacağını belirtmişlerdir (n=60). Çocuk Gelişimi Lisans öğrencilerinin %50,0'ı 'mahremiyet eğitimi', Yüksek Lisans öğrencilerinin ise %30,0'ı 'mahremiyet eğitimi', %30,0'ı 'cinsel gelişim konulu bilgiler', %30,0'ı 'cinsel sağlık' konusunu belirlemiştir. Ebelik Lisans ve Yüksek Lisans öğrencilerinin %50,0'ı 'cinsel sağlık' konusunu belirlemiştir. Hemşirelik Lisans öğrencilerinin %40,0'ı 'cinsel sağlık', %40,0'ı

Tablo 9. Öğrencilerin bir cinsel eğitim programı hazırlasalar di kaç yaş grubunu, kimleri hedefleyecekleri ve programın adının ne olacağı konusunda görüşlerinin dağılımı (n=60).

Yaş grubu	n	%	Kimler	n	%
Çocuk Gelişimi (Lisans) (n=10)					
1-3 yaş	1	10,0	Çocuk	5	50,0
3-6 yaş	6	60,0	Aile	5	50,0
12-18	3	30,0			
Programın adı	Mahremiyet eğitiminde anne-baba - Çocuğumun mahremiyeti - Çocuğumun mahremiyetini önemsiyorum - Haydi çocuklarımızı bilgilendirelim - Ergenliği sağlıklı atlatma - Ergenlik döneminde cinsel eğitim - Özel bölgelerim - Bedenini tanı - Cinsel sağlık programı - Kendini öğren				
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)					
1-3 yaş	2	20,0	Çocuk	6	60,0
3-6 yaş	5	50,0	Aile	3	30,0
12-18	3	30,0	Kız çocukları	1	10,0
Programın adı	Çocuklarda cinsel eğitim - Çocuğunun yolunu aydınlat - Çocuğumun mahremiyeti - Cinsel gelişim - Ben biriciğim - Vücudumu fark ediyorum - Kimim ben? - Cinsel gelişimin desteklenmesi - Benimle öğren				
Ebelik (Lisans) (n=10)					
3-6 yaş	1	10,0	Çocuk	8	80,0
6-12 yaş	4	40,0	Aile	2	20,0
12-18 yaş	5	50,0			
Programın adı	Kendimi tanıyorum - Hepimiz aynıyız - Neler oluyor bana - Cinsel gelişim farkındalığı - Hep beraber geleceğe bir adım - Aydınlık aileler - Ergenlik ve cinsel yaşam - Cinsel sağlık eğitimi - Cinsel gelişim programı - Cinsel kimliğim				
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
6-12 yaş	5	50,0	Çocuk	10	100,0
12-18 yaş	4	40,0			
18-24	1	10,0			
Programın adı	Ergenlikteki değişimler - Çocuğa bakış - Kendimizi tanıyalım - Cinsel kimliğim - Aslında ben kimim - Önce ben - Cinsellik tabu olmamalı - Gençlerle yaşama merhaba - Üreme sağlığı - Mahremiyet eğitimi				
Hemşirelik Lisans (Lisans) (n=10)					
3-6 yaş	2	20,0	Çocuk	8	80,0
6-12 yaş	5	50,0	Aile	2	20,0
12-18 yaş	3	30,0			
Programın adı	Vücudumu tanıyorum - Kendimizi tanıyalım - Ben özelim - Cinsel eğitim programı - Bedenim büyüyor - Büyüdüğünüzü fark edin - Çocuğumu tanıyorum - Bilmem gerekenler - Uzman ışığında - Bedenim bana ait				
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
3-6 yaş	4	40,0	Çocuk	7	70,0
12-18 yaş	3	30,0	Aile	3	30,0
18-24	3	30,0			
Programın adı	Bedenimiz ve çevre - Cinsel kimlik kazanımı - Doğurganlık-annelik - Çocuklarda cinsel eğitim - Ergenliği sağlıklı atlatma - Doğru bilinen yanlışlar - Mahremiyet eğitiminde aile - Cinsel sağlık programı - Ergenlikte cinsel eğitim - Ben biriciğim				

Tablo 10. Öğrencilerin bir cinsel eğitim programı hazırlasalar di programın içeriği ve süresinin ne kadar olacağına dair görüşlerinin dağılımı (n=60).

Programın içeriği	n	%	Süresi	n	%
Çocuk gelişimi (Lisans) (n=10)					
Mahremiyet eğitimi	5	50,0	İlgi ve ihtiyaca göre	2	20,0
Anne-babaya düşen görevler	1	10,0	4 hafta	6	60,0
Cinsel gelişim konulu bilgiler	2	20,0	6 hafta	2	20,0
Ergenlikte yaşanan çatışmalar	1	10,0			
Çocuk Gelişimi (Yüksek Lisans) (n=10)					
Mahremiyet eğitimi	3	30,0	3 hafta	2	20,0
Cinsel gelişim konulu bilgiler	3	30,0	4 hafta	7	70,0
Cinsel sağlık	1	10,0	14 hafta	1	10,0
Cinsel kimlik kazanımı	3	30,0			
Ebelik (Lisans) (n=10)					
Üreme organları	2	20,0	4 hafta	8	80,0
Vücuttaki değişimler	3	30,0	6 hafta	2	20,0
Cinsel sağlık	5	50,0			
Ebelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Vücuttaki değişimler	2	20,0	4 hafta	7	70,0
Cinsel sağlık	5	50,0	1-2 hafta	3	30,0
Mahremiyet eğitimi	3	30,0			
Hemşirelik (Lisans) (n=10)					
Mahremiyet eğitimi	2	20,0	4 hafta	3	30,0
Cinsel sağlık	4	40,0	1-2 hafta	3	30,0
Fiziksel gelişim	4	40,0	10 hafta	4	40,0
Hemşirelik (Yüksek Lisans) (n=10)					
Cinsel kimlik kazanımı	3	30,0	4 hafta	5	50,0
Cinsel sağlık	4	40,0	12 hafta	3	30,0
Ergenlik dönemi	3	30,0	20 hafta	2	20,0

'fiziksel gelişim', Yüksek Lisans öğrencilerinin ise %40,0'ı 'cinsel sağlık' konusunu ele alacaklarını belirlemiştir (Tablo 10).

Tartışma

Bu çalışma, Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan Lisans ve Yüksek Lisans öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik görüşlerini incelemek ve bilgi düzeylerinin ölçülmesi amacıyla yapılmıştır. Cinsellikten ve cinsel eğitimden ne anladıkları, bu konu ile ilgili bilgi tutum ve davranışlarının tespit edilmesi, ileride yapılacak olan cinsel eğitim programlarına katkı sağlamalarına rehberlik edecektir. Aynı zamanda

bu çalışmadan elde edilen bulgular öğrencilerin bilgi eksikliklerini gidermeleri, eksik ve yanlış bilgileri konusunda farkındalık kazanmaları açısından önemlidir.

Araştırmada bölüm öğrencileri kendi bölümlerinde gördükleri eğitimler doğrultusunda cinsellik tanımını nasıl yaptıkları ve adayların cinsel gelişimi nasıl tanımladıklarına ilişkin görüşlerinin incelendiği Tablo 1'de yer alan bulgulara göre Çocuk Gelişimi Lisans ve Yüksek Lisans öğrencilerinin cinsel gelişimi cinsiyet farklılıklarını fark etme ve vücudu tanıma olarak tanımlamışlardır. Ebelik Bölümü Lisans

öğrencileri ergenlik sürecinde meydana gelen fiziksel değişimler olarak tanımlamışlardır. Ebelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri ise cinsel gelişimi doğum öncesinden ölüme kadarki süreç olarak tanımlamışlardır. Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencileri cinsel gelişimi doğum öncesinden ölüme kadarki süreç olarak tanımlarken Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri cinsel gelişim tanımını büyümek olarak nitelendirmişlerdir. Yapılan incelemeler doğrultusunda cinselliğin tanımlanmasında farklı görüşlere değinilmiştir. Cinsellik cinsiyetin belirleyicisi olan biyolojik kimlikten daha geniş bir çerçeveyi belirtir (3). İnsan, cinselliğinde bedensel, biyolojik ve anatomik yapısına, psikolojik durumuna, sosyal-duygusal becerilerine, kimlik oluşumuna kültürel sosyo-ekonomik boyutlara dikkat çeker (15). Ayrıca başka bir tanım olarak cinsellik, doğumla başlayıp hayat boyu devam eden fizyolojik bir olgudur (16,29). İnsanların cinsellik ile ilgili tutum ve düşünceleri aile, din, okul medya, arkadaşlar, sosyokültürel ve ekonomik düzeyden etkilenir (17). Araştırma sonucuna göre cinsellik; doğumla başlayan, cinsiyet farklılıklarını fark etme, vücudu tanıma, vücudunda meydana gelen değişiklikleri fark etme ve hayat boyu süren değişimlerin bütünü olarak çevresel uyarıcılardan da etkilenen doğal bir süreç olarak açıklanabilir. Çocuklar bedenlerini ve cinsiyetlerini doğru bir şekilde anlamak için yetişkinlerin doğru rehberliğine ve yönlendirilmesine ihtiyaç duyarlar (25).

Öğrencilere cinsel eğitime yönelik bilgilerini nereden aldıkları sorulduğunda Tablo 2’de yer alan bulgulara göre Çocuk Gelişimi, Ebelik, Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencilerinin büyük bir kısmının cinsel eğitim bilgilerini okulda verilen eğitimlerden aldıkları saptanmıştır. Çocuk Gelişimi Yüksek Lisans öğrencileri cinsel eğitime yönelik bilgilerini aileden alırken Ebelik Bölümü ve Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri cinsel eğitime yönelik bilgilerini okulda verilen eğitimlerden aldıklarını belirtmişlerdir. Pek çok ebeveyn, eğer çocuk ve gençlere cinsel eğitim verilirse, onların cinsel bir yaşama başlayacaklarını ve cinsel eğitimin çocukların masumiyetini bozup onların gelişimlerini etkileyeceğini düşünür ve bu durum onlarda endişe yaratır (16). Bazıları da cinsel konular konuşulmadığı zaman cinsel konularla ilgili sorunların da olmayacağını düşünmektedirler. “Topluca” verilen cinsel eğitim sonrasında çocukların cinsel konulara daha

fazla merak duydukları, kendi aralarında cinsel içerikli iletişim başlattıkları gözlemlenmektedir. Ayrıca, çocukların tacize en çok maruz kaldıkları dönemin yedi yaş öncesi olduğu düşünülürse, “salt” cinsel eğitimin onları tacizden koruyacağı düşüncesi yetersiz kalır (6). Yapılan araştırmanın bulgularına göre bireyler cinsel eğitimlerini genel olarak okuldan aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuda yapılan bilimsel açıklamalar cinsel eğitim için okul döneminin çok geç olduğunu açıkça ifade etmektedir. Ebeveynler, çocukların cinsellik eğitiminde ilk öğretmenleri olmaları ve cinsel eğitimdeki rollerinin önemini bilmelerine rağmen, cinsellik hakkında yeterli bir iletişim kurmamaktadırlar (29,30). Ebeveynlerin bu konuyu ayıp görmeleri nedeniyle yeterli önemi vermedikleri bu yüzden bu sorumluluğu okula yükledikleri düşünülmektedir. Bu noktada yapılması gereken en doğru şey cinsel eğitimin okul öncesi dönemde ailede başlaması daha sonra okul tarafından desteklenmesidir. Yapılan çalışma sonuçları ebeveynlerin cinsellik ve cinsel eğitime yönelik yetersiz bilgiye sahip olduklarını ve bu konularda eğitim almaları gerektiğini söyleyerek bu görüşü desteklemektedir (7,8).

Tablo 3’te araştırmamızda yer alan öğrencilere cinsel eğitimlerini ilk kimden aldıkları sorulduğunda Çocuk Gelişimi, Ebelik ve Hemşirelik bölümlerinde öğrenim gören Lisans öğrencileri cinsel eğitimi ilk olarak anneden aldıklarını belirtmişlerdir. Ebelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencilerinin bir kısmı eğitimi okuldaki seminerlerden aldıklarını bir kısmı ise bu eğitimi ilk olarak kimden aldıklarını hatırlayamadıklarını belirtmişlerdir. Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri ise cinsel eğitimlerini ilk olarak anneden aldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilere ilk cinsel eğitimlerini kimden almak istedikleri sorulduğunda Çocuk Gelişimi, Ebelik, Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencileri aileden veya anneden almak istediklerini belirtirken Çocuk Gelişimi ve Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri bu bilgileri uzman kişilerden almak istediklerini ifade etmişlerdir. Ebelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri ise genel olarak bu bilgileri ilk önce ebevelerden almak isteyebileceklerini dile getirmişlerdir. Ülkemizde yapılan pedagojik araştırmalar sonucunda çocuğun ilk cinsel eğitimini ailesinden almış olduğu, genelde kız çocuklarının erkek çocuklara oranla cinsel gelişim dönemlerinde yaşanan değişiklikleri anneleriyle

daha rahat bir şekilde konuşabildiği sonucuna ulaşılmıştır (17). Diğer bir araştırmada ise gençlerin ilk cinsel bilgilerini arkadaş ortamından edindiği bilgilerle kazandıkları saptanmıştır (18). Cinsellik eğitiminin ilk kimlerden alındığı önemli bir konudur. Cinsellikle eğitim ile ilgili konular genellikle ülkemizde konuşulması istenmeyen, ayıplanan, dile getirilmemesi, dokunulmaması tercih edilen konulardır (19). Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı bir araştırmaya göre gençlerin cinsel konularda ilk bilgi kaynağı olarak en sık arkadaşlarından ve medya aracılığı ile bu bilgileri öğrendiği, öğretmen ya da sağlık personelinden cinsellik konusunda bilgi alımının az olduğu ve ebeveynlerin bu konu hakkında ilk gidilen kaynak merkezi olmadığı ortaya koyulmuştur (19). İlk cinsel bilgilerin edinimi çocuklar için zor bir süreci ifade etmektedir. Çocuklar bu süreç içerisinde hem yaşadıkları değişimleri anlamlandıramamakta hem de bu değişimlere bir cevap bulma eğilimi içerisine girmektedirler. Araştırmada büyük çoğunluk ilk cinsel bilgilerin anneden alınması gerektiğini ifade etmiştir. Yapılan araştırmada kadınların çalışma grubunun %93,4'ünü oluşturması Diiorio (1999) kız çocuklarının ilk cinsel eğitimlerini anneden almak isteyecekleri görüşünü destekler niteliktedir.

Tablo 4'te adayların aldıkları cinsel eğitimin yeterliliği konusundaki düşünceleri ve nedenlerine yönelik görüşleri incelendiğinde Çocuk Gelişimi Lisans ve Yüksek Lisans, Ebelik Bölümü Lisans ve Yüksek Lisans ve Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencileri kendilerini bu konuda yetersiz olarak görürken; Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencilerinin bir kısmı kendilerini bu konuda yeterli görmektedir. Çocuk Gelişimi Lisans Bölümü öğrencilerinin kendilerini yetersiz görmelerindeki neden onlara yeterli bilgi verilmediğini düşünmeleridir. Ebelik Bölümü Lisans öğrencileri yetersizliklerinin nedenini aldıkları eğitimlerin bir uzman tarafından verilmemiş olmasına bağlamışlardır. Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencilerinin bir kısmının kendini yetersiz görmesinin nedeni hem ayıptır diye yeteri kadar bilginin verilmemesi hem de aile tarafından doğru bir şekilde bilgilendirilmemiş olmalarına bağlamaktadırlar. Genel olarak Çocuk Gelişimi, Ebelik, Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri kendilerini yetersiz olarak görmelerinin nedenini ayıptır diye üstü kapalı bir eğitim verilmiş olmasına bağlamaktadırlar. Çocuklar

ve gençlerin cinsel alanda kendi kendilerini eğitmelerini beklemek yanlıştır. Doğruluğu belli olmayan geçerliliği ve güvenilirliği net olmayan eksik ve yanlış bilgiler yerine, sağlam temellere dayandırılan sonuçları geçerli ve güvenilirliği yüksek, yaş gruplarına ve seviyelerine uygun olarak ayarlanmış ve uyarlanmış, basit aynı zamanda kavraması kolay kafa karıştırmayan bilgilendirilmelere ihtiyaçları vardır (20). Benzer amaçlarla gençler üzerinde yapılan çalışmalarda, gençlerin cinsellikle ilgili bilgilerini genellikle yetersiz olarak değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır (21). Ülkemizde aile içinde ve toplum önünde ayıplandığı için gerekli bilgi aktarımının yapılmadığı cinsellik konusu gençlerin ilerleyen zamanda cinsel eğitim konusunda kendilerini yetersiz görmelerine neden olmuştur. Araştırmamızda yer alan bulgular incelendiğinde Ardıç (1992)'in yaptığı araştırmada elde ettiği sonuçlarla kendi araştırmamızın sonuçları benzer sonuçlar göstermekte ve araştırmamızı destekler niteliktedir.

Tablo 5'te yer alan bulgular sonucunda adayların eğitim hayatlarında cinsel gelişime yönelik aldıkları eğitimin yeterliliği konusundaki düşünceleri ve nedenleri sorulmuştur. Çocuk Gelişimi, Ebelik ve Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencileri ayrıca Çocuk Gelişimi ve Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri kendilerini bu konuda yeterli eğitimi almış olarak görürken; Ebelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri eğitim hayatlarında cinsel gelişime yönelik aldıkları eğitimlerde kendilerini yetersiz olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Nedenlerine bakılacak olursa Ebelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri yetersizliklerinin nedenini yeterli bilgi alamamalarına bağlamaktadırlar. Çocuk Gelişimi Bölümü Lisans ve Yüksek Lisans, Hemşirelik Bölümü Lisans ve Yüksek Lisans ve Ebelik Bölümü Lisans öğrencilerinin kendilerini yeterli görmelerinin nedenini bu konuda çok ders almış olmalarına bağlamışlardır. Yeterlilik konusundaki görüşleri inceleme amacıyla yapılan benzer bir çalışmada, yine gençlerin cinsellikle ilgili bilgilerini genellikle yetersiz olarak değerlendirdikleri belirtilmektedir (22). Yapılan diğer bir araştırmada cinsel gelişim konusunda okullarda yeterli bilgi verilip verilmediği ile ilgili düşünceleri araştıran bir çalışma sonucunda katılımcılardan okuldan bilgi aldığını belirtenlerin son iki yılda önemli derecede azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (23). Bu çalışma

Ebelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileriyle benzer sonuçlar göstermektedir. Fakat öğrencilerin büyük çoğunluğu yeterli bir eğitim aldıklarını düşünmektedir. Sağlık Bilimleri Fakültesi ders içeriklerinde cinsel eğitim ile ilgili temel kavramlar, cinsel gelişim dönemleri, cinsel gelişim ile ilgili teoriler, cinsel gelişimin amacı ve önemini içeren bilgilerin çoğu dersin içerisinde bulunması sonucunda adayların cinsel gelişim konusunda aldıkları bilgileri yeterli görmeleri olağan bir durumdur.

Çalışmamızda Tablo 6'da yer alan bulgularda öğrencilerin cinsel eğitimin kaç yaşından itibaren verilmesi gerektiği, kimler tarafından verilmesi gerektiği ve nedenlerine yönelik görüşler incelendiğinde Çocuk Gelişimi Bölümü Lisans öğrencileri 3-6 yaşından itibaren aile tarafından verilmesi gerektiğini nedeninin ise; bu dönemde çocuğa en yakın olan insanların ailesi olduğunu belirtmişlerdir. Çocuk Gelişimi Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri çocuğun cinsel eğitimin 6 yaşından itibaren aile tarafından verilmesi gerektiğini nedeninin ise çocuğun kritik dönemde bulunması olduğunu vurgulamışlardır. Ebelik Bölümü Lisans ve Yüksek Lisans öğrencileri çocuğun cinsel eğitimini 3-6 yaş civarında uzmanlar tarafından verilmesi gerektiğini çünkü uzmanların bu konuda daha donanımlı bilgiye sahip olduklarını dile getirmişlerdir. Hemşirelik bölümü Lisans öğrencileri eğitimin 6-12 yaşları arasında aile tarafından verilmesi gerektiğini nedeninin ise çocuğun o yaşlarda kritik dönemde olmalarına bağlamışlardır. Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri eğitimin 6-12 yaşları arasında verilmesi gerektiğini bu konuda daha donanımlı bilgiye sahip oldukları için cinsel eğitimin uzmanlar tarafından verilmesi gerektiğinin önemini vurgulamışlardır. Cinsel eğitimin kaç yaşında başlaması gerektiği herkes tarafından merak edilen bir konu durumuna gelmiştir. Yapılan benzer araştırmalarda ebeveynlerin çocuklara cinsel eğitimin ne zaman verilmesi gerektiği ve nedenlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde çalışmaya katılan ebeveynlerin çocuğun merak duygusunun oluşmaya başladığı yaş olduğu için, kız ve erkek olarak vücudundaki organların farklılığını algılayabildiği için, cinsel kimlik kazanım yaşı olduğu için cinsel eğitimin 3-6 yaşında verilmesi gerektiğini belirttikleri saptanmıştır (7). Diğer bir araştırmada ise cinsel eğitime başlamak için belli bir yaş bulunmamasına

rağmen, genellikle cinsellikle ilgili soruların sorulmaya başladığı 3-4 yaşlarının cinsel eğitime başlamak için uygun olacağı düşünülmektedir (24). Yapılan diğer bir araştırmaya göre cinsel kimliğini sağlıklı olan ebeveynleri ya da başka bir yakını ile özdeşleştirerek sorulan sorular çocuğa o anda yanıtlandırılmalıdır (25). Doğru zamanda verilen yeteri kadar bilgide bireyin sağlıklı ergenlik ve erinlik dönemi geçirme şansı oldukça artar. Bu nedenle cinsel eğitimin ergenlikten önce yapılmış olması çocuk için büyük önem taşır. Cinsel eğitime başlama yaşı çocuğun gelişiminde önemli bir yere sahiptir ve önemli sonuçlar doğurmaktadır. Bu bulgulara göre hemşirelik bölümü öğrencileri cinsel eğitimin verilmesi gereken yaşı genelde 6-12 olarak ifade etmiştir. Bu konuda daha önce yapılan çalışmalar cinsel eğitime daha erken başlanması gerektiğini açıkça göstermektedir. Diğer yandan çocuk gelişimi ve ebelik bölümü öğrencilerinin görüşleri Ceylan ve Çetin (2015)'in yaptığı araştırma ve diğer araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Hem kendi araştırmamızda hem de diğer araştırmalarda çocuğun kendi vücudunu ve farklılıklarını fark etmesi, kendi cinsel kimliğini kazanmaya başlaması, merak duygusunun oluşması gibi nedenlere bağlı olarak cinsel eğitimin genel olarak 3-6 yaşından itibaren aile tarafından vermeye başlanması sonucu elde edilmiştir.

Araştırmamızda çocuk ve gençlerin daha sağlıklı bir cinsel eğitim alabilmeleri için ne gibi çalışmalar yapabilecekleri sorulduğunda çalışmaya katılan adayların hepsi ilk olarak çocuklara eğitimler düzenlenmeli cevabını vermişlerdir. Bunun dışında ayrıca bulgular kısmındaki Tablo 7 incelendiğinde çalışma grubunda yer alan öğrencilerin aynı fikirleri paylaştığı diğer bir nokta ise cinsel eğitimin müfredat konuları arasına girmesi gerektiği ve aile eğitimlerinin düzenlenmesi gerektiğidir. Yapılan benzer araştırmalar sonucunda çocuğun kendisinde meydana gelen fiziksel ve duygusal gelişimleri anlama ve kabullenme, bedeni hakkında olumlu düşünceler edinme, bireysel farklılıkların bilincinde olma süreçleri için cinsel eğitimin şart olduğu görülmüştür (29,30). Hayatlarında cinsel davranışlarıyla ilgili hür iradesiyle karar verebilmek, kadın ya da erkek olarak kendi cinsiyeti hakkında gerekli bilgi donanımına sahip olmak, cinsel konular hakkında rahat bir şekilde konuşabilmek, cinsel taciz ve suiistimale karşı

kendini koruyabilme gibi becerileri kazanması açısından çocuklara eğitimler düzenlenmesinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır (16). Aile eğitimi konusunda yapılan bir başka araştırma sonucuna göre ise anne babaların cinsellikle ilgili konularda çocuklarına yetemedikleri durumlarda uzman kişilerden veya kurumlardan yardım almadığı ayrıca çocuklarını uzman kişilere ve kurumlara yönlendirmedikleri sonucuna varılmıştır (18). Diğer bir araştırmada okullarla iş birliği yapılarak anne babalara cinsellikle ilgili konularda hangi kurum ve kuruluşlardan yardım alabileceklerine rehberlik etmelerinin gerekliliği göz önüne çıkmaktadır. Anne babalara eksik oldukları konularda aile eğitimi verilmesi göz önünde bulundurulması gereken bir konu haline geldiği sonucuna ulaşılmıştır (16). Araştırmamızda adayların çoğu bir cinsel eğitimin önemini kavramış oldukları ve bunun çocuklara düzenli olarak verilmesi gerektiği bunun yanında aile eğitimlerinin de etkisinin çocuğun gelişimi açısından faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 8'de öğrencilerin cinsel eğitim veriyor olsalardı kendilerini yetersiz gördükleri yerlerde yardım alıp almayacakları ve nerelere başvuracaklarına yönelik görüşleri incelendiğinde çalışma gruplarında yer alan neredeyse bütün öğrencilerin yetersizlik durumlarında yardım almak isteyebilecekleri saptanmıştır. Nerelere başvuracaklarına yönelik görüşlerinde de bütün çalışma grupları uzmanlara başvurabileceklerini aynı zamanda kitaplardan ve makalelerden bilgi edinmek isteyebileceklerini belirtmişlerdir. Yapılan benzer araştırmaların sonuçlarında da ülkemizde öğrencilerin cinsel eğitim verme konusunda kendine güven duymadıkları belirtilmiştir. Sadece öğrenci açısından değil farklı branşlarda mesleğini icra eden görevlilerin cinsel eğitim vermeye yönelik görüşlerinin incelendiği bir araştırmada, okul psikolojik danışmanları, kendileri de dâhil hiçbir öğretmenin okullarda cinsel eğitim verebilecek nitelikte olduğuna inanmadıklarını ifade etmiştir (26). Genel olarak bakıldığında zaman okullarda cinsel eğitim bilgilendirmelerinin tam anlamıyla yapılmaması, cinsel eğitimin müfredat konuları içine alınmaması ve amacına uygun yürütülmemesi, cinsel eğitimde bilgi eksikliğinden kaynaklanan yetersizliklere sebep olmaktadır. Bu durum bir iş sahibi olduktan sonra da devam etmektedir.

Tablo 9'un bulgularında adaylar cinsel eğitim programı hazırlamaları halinde hangi yaş grubunu, kimleri hedefleyeceklerini ve programın adının ne olabileceği içeren soruların cevapları incelendiğinde Çocuk Gelişimi Bölümü Lisans öğrencileri 3-6 yaş grubundaki çocukları ve ailelerini hedefledikleri programın adının "mahremiyet eğitiminde anne\ baba" ve "çocuğumun mahremiyeti" olabileceğini belirtmişlerdir. Çocuk Gelişimi Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri 3-6 yaş arasındaki çocukları hedeflediklerini ve programa "çocuklarda cinsel eğitim" adının verilebileceğini vurgulamışlardır. Ebelik Bölümü Lisans öğrencileri 12-18 yaş arasındaki çocuk ve ergenlere "kendimi tanıyorum" adı altında eğitim programı hazırlayabileceklerini belirtmişlerdir. Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencileri 6-12 yaşları arasındaki çocuklara "vücudumu tanıyorum" başlığı altında eğitim programı hazırlayabileceklerini belirtmişlerdir. Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri ise 3-6 yaş grubu çocuklara "bedenimiz ve çevre" adlı program tasarlayabileceklerini belirtmişlerdir. Ülkemizdeki cinsel gelişim ve cinsel eğitimi kapsayan programın henüz olmadığı bilinmektedir. Gelişmiş ülkeler cinsel eğitim programlarına çok önceden başlamış ve toplum olarak da bu konuda çok fazla yol almış oldukları için bu zaman aralığında tartışılan konular ülkemizdeki konulara göre değişiklikler göstermektedir (27). Bu konuda ülkemizde yapılan çalışmaların yeterli geldiği söylenememektedir. Çocuklara ve gençlere yönelik planlanan cinsel sağlık eğitimlerinin en genel amacı cinsel sağlığın geliştirilmesi, gençlerin kendi vücutlarının farkına varmasıdır (15). Bu konuyla ilgili olarak yapılan bir araştırmada hazırlanacak olan cinsel eğitim program içeriğinin her toplumun kendi sosyo-kültürel yapısına, öğrencilerin yaşlarına uygun olarak, gelişimleri göz önünde bulundurularak ahlaki değerlere uygun bir şekilde planlanıp hazırlanması gerektiği önerilmektedir (20).

Araştırmamızda Tablo 10'da öğrencilere bir cinsel eğitim programı hazırlasalardı programın içeriği ve süresine dair görüşleri sorulduğunda; Çocuk Gelişimi Bölümü Lisans öğrencileri programın içeriğinin süresinin ilgi ve ihtiyaca göre belirlendiği mahremiyet eğitimi olması gerektiğini ve programın 4 hafta boyunca yapılabileceğini dile getirmişlerdir. Çocuk Gelişimi Bölümü Yüksek

Lisans öğrencileri içerik olarak mahremiyet eğitiminin ele alınması ve program süresinin 4 hafta olması gerektiğini vurgulamışlardır. Ebelik Bölümü Lisans öğrencileri içeriğinin cinsel sağlık olması ve program süresinin 4 hafta olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ebelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri ise cinsel sağlığa yönelik olması 4 haftalık program olması gerektiğini belirtmişlerdir. Hemşirelik Bölümü Lisans öğrencileri program içeriğinin cinsel sağlık ve fiziksel gelişim konularını kapsayan süresi 10 hafta boyunca devam eden bir programı benimsemişlerdir. Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans öğrencileri ise; program içeriğinin cinsel sağlık konularından oluşmasını ve programın 4 hafta boyunca devam etmesinin uygun olabileceğini belirtmişlerdir. Literatürdeki benzer araştırmalarda yer alan bulgulara göre bazı ülkelerde okul personeli ya da rehber öğretmen tarafından, ayrı bir ders ya da ünite olarak cinsel sağlık eğitiminin verilebileceği bu eğitimin bir Sağlık dersi ya da Aile Yaşamı Eğitimi dersi olabileceği, haftada 2-3 hafta sürecek bir ünite şeklinde bu dersin bitirilebileceği tasarlanmıştır. Bu yaklaşıma en iyi yaklaşım olarak bakılmaktadır. Bunun nedeni bilgilerin etkili bir şekilde verilebileceklerini düşünmeleridir. Ayrıca bu program tasarısına göre çocukların amaçtan uzaklaşma olasılığı düşüktür (16). Araştırmamızın bulgularından edinilen sonuca göre programın içeriği bölümlere göre değişim göstermektedir. Sonuç olarak mahremiyet eğitimi ve cinsel sağlık konuları üzerinde yoğunlaşan; süresi, ilgi/ihtiyaca göre değişen ya da 4-10 hafta arasında gerçekleştirilebilen bir program oluşturulabileceği ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Sağlık Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrencilerin kendi bölümlerinde gördükleri eğitimler doğrultusunda cinsel gelişime yönelik farklı tanımlamalar yaptıkları görülmüştür. Ailelerin cinsel konularda konuşulmasının tabu olarak görülmesi sonucunda çocuklarına yeterli cinsel eğitim veremediği, bu konuda büyük sorumluluğu okula yükledikleri bunun sonucu olarak cinsel eğitime olması gerekenden geç başladığı görülmektedir. Araştırmadan çıkarılan başka bir sonuç da kız çocuklarının ilk cinsel eğitimlerini genel olarak annelerinden almak istedikleri yönündedir. Bunun nedeni ise kız çocuklarının kendilerini annelerine daha yakın görmeleridir. Öğrenciler ailede aldıkları cinsel eğitim konusunda

kendilerini yeterli görmemektedir. Bunun sebebini cinselliğin ayıp olduğu düşüncesiyle üstü kapalı eğitim verilmesi, bu konuda yeterli bilgi paylaşılmaması ve konunun önemsenmemesi olarak ifade etmişlerdir. Sağlık Bilimleri Fakültesi ders içeriklerinde cinsel eğitim ile ilgili temel kavramlar, cinsel gelişim dönemleri, cinsel gelişim ile ilgili teoriler, cinsel gelişimin amacı ve önemini içeren bilgilerin çoğunun ders içeriklerinde bulunması sonucunda adaylar cinsel gelişim konusunda okulda aldıkları eğitimi yeterli görmektedir. Cinsel eğitim için geç kalınmamasının önemli olduğu, çocuğun kendi vücudunu ve farklılıklarını fark etmesi, kendi cinsel kimliğini kazanmaya başlaması, merak duygusunun oluşması gibi nedenlere bağlı olarak cinsel eğitimin genel olarak doğumdan itibaren aile tarafından verilmeye başlanması gerektiği sonucu elde edilmiştir. Öğrenciler cinsel eğitimin önemini kavramış oldukları belirtmiş, bunun çocuklara düzenli olarak verilmesi gerektiğini bunun yanında aile eğitimlerinin de etkisinin çocuğun gelişimi açısından faydalı olacağı savunmuşlardır. Öğrenciler, bireylere cinsel eğitim verirken kendilerini yetersiz gördükleri konularda uzmanlardan ve kitap/makalelerden destek alacaklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler kendi cinsel eğitim programlarını tasarlamış ve genel olarak 3-6 yaşındaki çocukları hedef alacaklarını belirtmişlerdir. Mahremiyet eğitimi, bedenini tanıma konularına yoğunlaşmış, 4-10 hafta arasında gerçekleştirilecek bir program oluşturmuşlardır.

Ülkemizde aileler, cinsel eğitim konusunda yetersizdir. Bu durum, çocukların da cinsel eğitim konusunda yetersiz veya yanlış bilgilere sahip olmasına yol açmaktadır. Uzmanların ailelere yönelik eğitimler düzenlemeleri ailelerin bu konuda bilinçli olmasını ve çocuklarına doğru bir cinsel eğitim vermesini sağlayacaktır. Ailede başlayan cinsel eğitimin okulda da desteklenmesi önemlidir. Bu doğrultuda eğitim müfredatlarına cinsel eğitim konusunda içerikler eklenmeli, çocukların bu konudaki yanlış öğrenme ve yönlendirmelerinin önüne geçecektir. Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin Lisans ve Yüksek Lisans öğrenimi boyunca bu araştırmada tasarlanan programlar gibi cinsel eğitime yönelik programlar hazırlamaları ve dezavantajlı bölgelerde eğitim vermeleri mesleki tecrübe kazanmalarını sağlayacaktır. Bunun

yanında dezavantajlı bölgedeki çocuklar daha nitelikli bir cinsel eğitim almış olacaktırlar. Cinsel eğitim konusunda sağlık çalışanlarına da büyük görev düşmektedir. Hastaneler, aile sağlık merkezleri ve birçok sağlık kurumları topluma hizmet çalışması olarak aileler ve çocuklarına yönelik cinsel eğitim hizmetleri sunabilir; bu hizmetleri broşürler, afişler, cep kitapçıkları gibi materyallerle destekleyebilir.

Toplumumuzda mahremiyet kavramı yalnızca kız çocuklarına atfedilmiştir. Oysa ki mahremiyet, çocuğun bedenini tanıması, koruması ve başkalarının bedenine saygı duymasındır. Bu yüzden bu konuda hem kız hem de erkek çocuklarının bilinçlendirilmesi toplumda meydana gelen cinsel taciz ve istismar vakalarının büyük oranda azalmasını sağlayacaktır.

İletişim: Feyza Yalman Çetinkaya
E-Posta: feyzaylmn@gmail.com

Kaynaklar

1. Bozdemir N, Özcan S. Cinselliğe ve cinsel sağlığa genel bakış. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 2011;5(4).
2. Deniz ME. Erken Çocukluk Döneminde Gelişim: Ankara, Türkiye, 2017; s 285.
3. Ulusoy A. Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi: Ankara, Türkiye. 2013; s 140.
4. Gümüüşoğlu F. Ders kitaplarında toplumsal cinsiyet. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2014;2(4).
5. Atabek E. Çocuktan beklentiler. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2018;2(2):459-71.
6. Bayhan P, Artan İ. Çocuk gelişimi ve eğitimi. 2004, İstanbul Morpa Kültür Yayınları.
7. Güneş A. Mahremiyet Eğitimi: 2016, İstanbul, Türkiye. s 31.
8. Ceylan Ş, Çetin A. Sexual education given to the families of three–five year old children Attending to a Preschool Education Institution and its analysis. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 2015;2(3):41-59.
9. Eliküçük A ve Sönmez S. 6 yaş çocuklarının cinsel gelişim ve eğitimiyle ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 2011;7(25):45-62.
10. Set T, Dağdeviren N, Aktürk Z. Ergenlerde cinsellik. *Genel Tıp Dergisi*, 2006;16(3), :137-41.
11. Hamamcı Z, Sevim SA. Türkiye’de aile rehberliği çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2004;3(22):77-87.
12. Güler S, Yöndem ZD. The effect of group guidance activities regarding adolescence and sexual health education on knowledge and attitudes of 6th graders. *Elementary Education Online*, 2007;6(1):2-10.
13. Zeren F, Gürsoy E. Neden cinsel sağlık eğitimi? *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2018;8(1):29-33.
14. Corngold J. Misplaced priorities: Gutmann’s democratic theory, children’s autonomy, and sex education policy. *Studies in Philosophy and Education*, 2011;30(1):67-84.
15. Büyüköztürk Ş, Kılıç-Çakmak E, Akgün Ö, Karadeniz Ş, Demirel F. *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri Pegem Akademi*, 2008.
16. Haktanır G. *Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular*. İstanbul: Morpa Yayınları. 2005, s, 147-162.
17. PAHO Staff, & World Health Organization. *Health in the Americas (Vol. 1)*. Pan American Health Org, 2002.
18. Diiorio C, Kelley M, Hockenbery-Eaton M. Communication about sexual issues: mothers, fathers, and friends. *Journal of Adolescent Health* 1999;24(3):181-9.
19. Vefikuluçay D, Zeyneloğlu S, Eroğlu K, Taşkın L. Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 2007;14(2):26-38.
20. Uzun Ö, Yıldırım V, Uzun E. Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan ergenlerde sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve sosyal medya bağımlılığı, benlik saygısı ve algılanan sosyal destek ilişkisi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 2016;10(3):142-7.
21. Moore MJ, Rienzo BA. Utilizing the SIECUS guidelines to assess sexuality education in one state: content scope and importance. *Journal of School Health*, 2000;70(2):56-60.
22. Ardıç F. Ankara’nın iki lisesindeki adölesanların üreme sağlığı konusunda bilgi ve tutumları üzerine bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi*, 1992, Ankara.
23. Can R, Erenoğlu R, Tambağ H. Hemşirelik öğrencilerinin cinsiyet eşitliğine bakışı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2018;7(4):3039-58.

24. Akın A. Uluslararası kararlar panelinde üreme sağlığı konusunda Türkiye'deki uygulamalar 6. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kitabı. 1998(Nisan):22-6
25. Aral N, Baral G, Bulut Ş, Çimen S. Çocuk Gelişimi 2. Turan Ofset, İstanbul.
26. Bulut A. Çocuklukta cinsel eğitim. Türkiye Aile Hekimliği Dergisi, 2007;2(2):53-7.
27. Gürşimşek I, Günay D. Çocuk kitaplarında cinsiyet rollerinin işlenişinde kullanılan dilsel ve dil dışı göstergelerin değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 2005;18:53-63
28. Coşkun A, Kızılkaya N, Arslan E. Lise öğrencilerine yönelik üreme sağlığı eğitim programı modeli. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu, 1997;10(12):126-33.
29. Kristiana S, Jamaris M, Sumantri MS. Utilization of demonstration methods as sex education in early childhood. International Journal of Multidisciplinary and Current Research, 2006;6:811-4.
- Ganji J, Emamian MH, Maasoumi R, Keramat A, Khoei EM. The existing approaches to sexuality education targeting children: A review article. Iran J Public Health. 2017Jul;46(7):890-8